

Szczecin 23.10.2023

Recenzja rozprawy na stopień doktora nauk medycznych lek. med. Michała Zielińskiego

Pt. Rola pozaanatomicznego dostępu przezściennego w endoterapii zwężeń dróg żółciowych

Przebrodawkowy drenaż dróg żółciowych stanowi od lat metodę z wyboru w leczeniu cholestazy zewnątrzwątrobowej. W przypadku nieskuteczności tej techniki, dzięki dynamicznemu rozwojowi zaawansowanych technik endosonograficznych możliwe jest zastosowanie pozaanatomicznego dostępu do dróg żółciowych w miejsce drenażu przezskórnego. Wykonywanie tego rodzaju zabiegów pod kontrolą EUS do niedawna stanowiło jeszcze postępowanie eksperymentalne. Jednak coraz częstsze zastosowanie tej metody, jej wysoka skuteczność i stosunkowo niskie ryzyko powikłań zadecydowały, iż coraz częściej metoda ta staje się standardem postępowania w wysokospecjalistycznych pracowniach endoskopowych. Zastosowanie pozaanatomicznego dostępu do dróg żółciowych pod kontrolą EUS z uwzględnieniem różnych technik i typów zabiegu w zależności od przyczyny zwężenia to jedno z najważniejszych tematów i wyzwań nowoczesnej terapii dróg żółciowych. W dobie rozwoju małoinwazyjnych metod leczenia ocena ich skuteczności i bezpieczeństwa podjęta przez doktoranta wydaje się niezmiernie istotna i uzasadniona. Stanowi ona cel dociekań naukowych Doktoranta, który pod kierownictwem Promotora, eksperta w dziedzinie endoskopii zabiegowej podjął się i przeprowadził kompleksowe badania nad tymi zagadnieniami.

Przesłana mi do recenzji praca liczy 88 stron i dodatkowo zawiera również 5 publikacji dotyczących tematyki pracy, których Doktorant jest współautorem. We wstępie Autor pracy w syntetyczny sposób przedstawia zagadnienia dotyczące anatomii dróg żółciowych, etiologii i patofizjologii żółtaczk oraz różnych technik terapii zwężeń dróg żółciowych w zależności od lokalizacji i rodzaju zwężenia. Szczególną uwagę autor zwraca na zagadnienia związane z uznanymi, ale wciąż dyskutowanymi i poddawanymi ocenie drenażami przezściennymi pod kontrolą endosonograficzną. Bardzo wyczerpująco Autor omówił zasady endoterapii zarówno

nowotworowych, jak i łagodnych zwężeń dróg żółciowych. Cały Wstęp, który jest obszerny, a jednocześnie uporządkowany potwierdza, iż Autor posiada bardzo dobrą teoretyczną znajomość tematyki rozprawy i potrafi w sposób systematyczny ją przedstawić.

Hipotezy badawcze i cele pracy zostały przedstawione bardzo przejrzysto, a jej główny cel jakim była ocena skuteczności, bezpieczeństwa oraz przydatności nowatorskich metod pozaanatomicznego dostępu endoskopowego do dróg żółciowych pod kontrolą EUS ma bardzo istotne implikacje kliniczne. Metody te stanowią bowiem alternatywę dla drenażu zewnętrznego dróg żółciowych, związanego z wysokim ryzykiem powikłań i znacznym pogorszeniem komfortu życia pacjentów. Te nowoczesne, obiecujące techniki terapii pod kontrolą EUS zostały poddane przez Doktoranta szczegółowej analizie, jako najbardziej obiecujące w terapii chorych ze zwężeniami dróg żółciowych. Kolejny, bardzo istotny klinicznie cel, jaki postawiony został w pracy, to porównanie różnych technik przezściennego drenażu z dostępu żołądkowego lub dwunastniczego w zależności od typu i miejsca zwężenia.

Projekt został zrealizowany w Katedrze i Klinice Chirurgii Ogólnej, Gastroenterologicznej i Onkologicznej, Collegium Medicum imienia Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, która jest jednym z pierwszych w Polsce i od wielu lat wiodącym centrum endoskopowego i chirurgicznego leczenia chorób dróg żółciowych i trzustki. Liczba pacjentów zakwalifikowanych do badania, bardzo wysoka skuteczność przeprowadzonych zabiegów o wysokim stopniu trudności oraz wyjątkowo niska częstość powikłań po zabiegu dowodzą najwyższej jakości wysokospecjalistycznego leczenia przeprowadzanego przez prof. Mateusza Jagielskiego, Promotora Pracy.

Doktorant podjął się bardzo trudnej, wielopłaszczyznowej analizy tego unikatowego w skali nie tylko polskiej, ale również międzynarodowej materiału, gromadzonego w jednym ośrodku na przestrzeni 8 lat. Grupa badanych, to aż 191 chorych u których nie uzyskano dostępu przebrodawkowego w trakcie ECPW, leczonych w jednym ośrodku wszystkimi uznanymi metodami drenażu przezściennego pod kontrolą EUS. Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, iż sukces techniczny osiągnięto łącznie u 186 na 191 (97.38%) chorych, kliniczny u 89%. Częstość powikłań w stosunku do innych publikacji do których autor odnosi się w obszernej dyskusji była stosunkowo niska i wyniosła 16.75%, w tym powikłań śmiertelnych 3.14%. Wybór drogi dostępu do dróg żółciowych, techniki zabiegu i rodzaj zastosowanych protez wydaje się mieć kluczowe znaczenie w powodzeniu i bezpieczeństwie leczenia pacjentów z cholestazą.

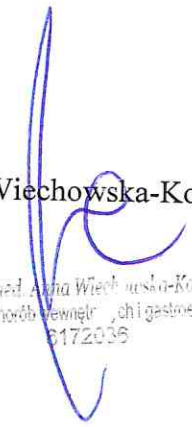
Autor pracy bardzo rzetelnie i skrupulatnie przeprowadził analizę wielu aspektów związanych z kwalifikacją do leczenia, wyborem techniki i dostępu, mającymi kluczowe znaczenie wpływające na skuteczność i bezpieczeństwo leczenia. Dotychczasowe publikacje wskazują, iż najbardziej preferowanym dostępem jest drenaż przedwunastniczy dróg zewnątrzwątrobowych. W ramach tego projektu doktorskiego Autor po raz pierwszy stwierdził i znakomicie udokumentował powody dla których metoda przezżołądkowej hepaticogastrostomii powinna stać się wiodącą techniką w badanej grupie chorych. Fakt ten i jego uzasadnienie w wynikach badań i szerokiej dyskusji przedstawionej w pracy stanowią przełom w postępowaniu terapeutycznym cholestazy pod kontrolą EUS z bardzo istotnymi klinicznie, pionierskimi wnioskami płynącym z przeprowadzonego badania. Doktorant w przemyślany sposób odniósł rezultaty swoich badań do publikacji z piśmiennictwa wskazując na ich mocne i słabe strony oraz różnice metodologiczne pomiędzy poszczególnymi pracami. Wszystkie części dyskusji napisane są jasno i klarownie, potwierdzając znakomitą orientację Autora w zakresie omawianych zagadnień. Wnioski sformułowane zostały rzeczowo, zwięźle podkreślając znaczenie kliniczne uzyskanych wyników. Bardzo przejrzyste ryciny obrazów rentgenowskich i endoskopowych różnych technik zabiegowych wzbogaciły treść rozprawy na stopień doktora nauk medycznych.

Podsumowując, rozprawa lek. med. Michała Zielińskiego stanowi nowatorskie i wielopłaszczyznowe opracowanie podjętej tematyki. Uzyskane wyniki zostały opublikowane w czasopismach zarówno polskich i zagranicznych i dowodzą skuteczności oraz bezpieczeństwa zaawansowanych technik endoskopowych z wykorzystaniem pozaanatomicznego dostępu pod kontrolą EUS. Wyniki pracy Autora potwierdzające w tak dużej grupie badanych chorych rolę technik endosonograficznych w leczeniu zwężeń dróg żółciowych i znaczenie rodzaju, dostępu i techniki przeprowadzonego leczenia zasługują na szczególne uznanie.

Wobec powyższego stwierdzam, że praca lek. med. Michała Zielińskiego p.t. „**Rola pozaanatomicznego dostępu przezściennego w endoterapii zwężeń dróg żółciowych**” spełnia wszelkie wymogi stawiane rozprawom doktorskim. Wnoszę zatem do Rady Naukowej dyscypliny Nauki Medyczne Collegium Medicum imienia Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu nie tylko o dopuszczenie lek. med. Michała Zielińskiego do dalszych etapów przewodu doktorskiego, ale również o przyznanie pracy doktorskiej wyróżnienia „summa cum laudae”. Wyniki pracy zostały już częściowo opublikowane w renomowanych pismach endoskopowych. Mam nadzieję, że rozprawa na

stopień doktora nauk medycznych będzie stanowił dopiero początek dociekań naukowych Doktoranta i będzie On kontynuował rozpoczęte w doktoracie badania nad tymi bardzo ważnymi aspektami klinicznymi leczenia endoskopowego zwężeń dróg żółciowych pod kontrolą endosonografii. Niewątpliwie dalsze analizy różnych metod leczenia z wykorzystaniem najnowszych technik drenażu pod kontrolą endosonografii w jeszcze większej grupie chorych i dłuższym okresie obserwacji byłyby niesłychanie cennym uzupełnieniem obserwacji dokonanych w rozprawie doktorskiej.

Z poważaniem Anna Wiechowska-Kozłowska

dr hab. n. med. Anna Wiechowska-Kozłowska
specjalista chorób wewnętrznych i gastroenterologii
0172036